

HRVATSKA

NESTAŠICA KRVI

Krvne grupe A i 0 potrebne Splitu, Rijeci i Varaždinu

Dr. Melita Balijska, rukovoditeljica službe za transfuzijsku medicinu pri Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu, kaže da još ne treba posebno apelirati na davanje krvi, ali nije na odmet da oni koji žele darivati krv to učine prije nego odu na godišnji odmor

ZAGREB, 31. srpnja – U Splitu, Rijeci i Varaždinu trenutno vlada nestašica A i 0 krvnih grupa, a Zagreb ima zalihe dovoljne za tri dana. U metropoli se dnevno potroši čak 250 doza krvi, što znači da isto toliko ljudi treba dati krv. Splitu i Rijeci treba oko 100 doza krvi, a Varaždin dnevno potroši do 80 doza.

U vrijeme godišnjih odmora, naime, dosta se krvi potroši za stradale u prometnim nesrećama, uglavnom na putu na ili s mora. Uz to, u Zagrebu je krv potrebna i zbog većih operacija, kao i transplantacije organa, ponajprije jetre i bubrega.

Prema riječima dr. Melite Balijske, rukovoditeljice službe za transfuzijsku medicinu pri Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu, još ne treba posebno apelirati

rati na davanje krvi, jer si transfuzijski centri međusobno pomažu u slučaju nestašica. Osim toga, Zavod je prije mjesec i pol uspješno apelirao na davatelje i prikupio dosta krvi.

No, nije na odmet da oni koji žele darivati krv to i učine prije nego odu na godišnji odmor. »Hrvatska je, upravo stoga što apeliramo da nam se ne javljaju rizične skupine koje bi mogle prenijeti neke zarazne bolesti, na dnu ljestvice prema učestalosti biljege zarazne bolesti kod davatelja«, kaže dr. Balijska.

Postoje i posebna pravila koliko često muškarci, a koliko žene smiju godišnje darivati krv. Muškarci u 12 mjeseci smiju dati krv četiri puta, dakle svaka tri mjeseca, a žene tri puta godišnje, znači svaka četiri mjeseca.

Suncica Dolušić

razne bolesti: na prisutnost raznih virusa, na HIV, hepatitis B i C, te sifilis. Anketom među potencijalnim davateljima nastoje se eliminirati osobe koje su imale doticaja s prostitutkama ili narkomanima. Iako su takva pitanja često neugodna, ljudi su ih prihvatili. »Hrvatska je, upravo stoga što apeliramo da nam se ne javljaju rizične skupine koje bi mogle prenijeti neke zarazne bolesti, na dnu ljestvice prema učestalosti biljege zarazne bolesti kod davatelja«, kaže dr. Balijska.

Postoje i posebna pravila koliko često muškarci, a koliko žene smiju godišnje darivati krv. Muškarci u 12 mjeseci smiju dati krv četiri puta, dakle svaka tri mjeseca, a žene tri puta godišnje, znači svaka četiri mjeseca.

Suncica Dolušić

»Cijeli svijet prelazi na dobrovoljno davanje krvi«

Muškarci koji su darivali krv više od 35 puta i žene s više od 25 darivanja u Hrvatskoj su, od 2001. godine, oslobođeni plaćanja participacije u zdravstvu. Muškarci koji su krv darivali do 25 puta i žene koje su je darivale do 15 puta oslobađaju se pet posto participacije. U Zagrebu pak, odlukom Poglavarstva, osobama koje imaju više od 50 davanja krvi Grad

osigurava besplatni mjesečni pokaz za tramvaj. Hrvatski crveni križ i Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu svake godine naprave proslavu za darivatelje i nagrade ih plaketama.

»Cijeli svijet prelazi na dobrovoljno davanje krvi, bez ikakve financijske naknade, kako bi se spriječila opasnost od zaraznih bolesti«, pojašnjava dr. Ba-

lija. Naknade, naime, nema kako osobe rizičnog ponašanja iz nižih društvenih slojeva ne bi došle u napast i prijavile se za darivanje krvi radi novca. Prihvaćeno je da se darivatelju da neki simboličan dar, poput majice ili kapa. Također ih se, kao što je običaj i u Hrvatskoj, nakon uzimanja krvi okrijepi laganim obrokom i napitkom.

MORH 2003. UGOVORIO 11 MILIJUNA VRIJEDNE POSLOVE S REMONTNIM BRODOGRADILIŠTEM U ŠIBENIKU

Umjesto zahvale »medijska pljuska« iz Šibenika

Ministarstvo obrane mora surađivati sa šibenskim brodogradilištem. To je jedino brodogradilište u Hrvatskoj koje može izvoditi remont strojeva i topničke opreme brodova Hrvatske ratne mornarice, kaže visoki dužnosnik MORH-a

Mile Franičević

ZAGREB, 31. srpnja – Ove godine Ministarstvo obrane gotovo udvostručilo količinu ugovorenih poslova s Remontnim brodogradilištem u Šibeniku (RBS), no umjesto zahvalnosti, za poslove vrijedne gotovo 11 milijuna kuna MORH-u je iz Šibenika stigla prava »medijska pljuska«. Tamošnji Nezavisni sindikat RBS-a, naime, tvrdi da u MORH-u navodno postoji lobi koji poslove preusmjerava u druga hrvatska brodogradilišta koja nisu, kao šibensko, specijalizirana za remont vojnih brodova i naoružanja.

Visoki izvor Ministarstva obrane koji je želio ostati neimenovan dva dana nakon objavljivanja teških optužbi Nezavisnog sindikata nije krijo iznenađenje.

»Što reći osim da ne možemo vjerovati! Ministarstvo obrane jednostavno mora surađivati sa šibenskim brodogradilištem. To je jedino brodogradilište u Hrvatskoj koje može izvoditi remont strojeva i topničke opreme brodova Hrvatske ratne mornarice«, podsjeća visoki dužnosnik MORH-a.

Dug veći od 100 milijuna kuna

Samo u posljednje tri godine, prema njegovim riječima, MORH je s tim brodogradilištem realizirao poslove vrijedne više od 20 milijuna kuna, a ulaganje u održavanje mornaričke tehnike i plovila iduće bi godine trebalo još porasti. Naime, kako doznajemo na Krešimirovu

Remontno brodogradilište u Šibeniku

Foto: Vjesnik/Zlatko Kalle

trgu, u pripremi je MORH-ov nacrt proračuna za 2004., a s obzirom na dosadašnja ulaganja u kopnene snage i zrakoplovstvo, veliki su izgledi da upravo održavanje mornaričke opreme bude jedan od prioriteta.

Zanimljivo je i to da je nakon donošenja paketa vojnih zakona Glavni stožer dobio mogućnost da samostalno ugovara poslove manjeg obujma. Predstavnici šibenskog sindikata prozivaju, naime, MORH – s kojim su ugovorili 11 milijuna kuna poslova za ovu godinu – zbog gubitka kudikamo manjeg posla koji je Uprava za Logistiku Glavnog stožera dodijelila drugom brodogradilištu.

»Naravno da MORH treba kapacitete i ljude koji jedini u Hrvatskoj mogu raditi remont motora i topničkog mornaričkog naoružanja«, tvrdi Vjesnikov izvor, iznena-

đen reakcijom sindikalaca.

Kako i ne bi bio iznenađen... Brodogradilište je u stečaju, broj dužnika raste iz dana u dan, a dug je veći od 100 milijuna kuna. Šibensko brodogradilište duuguje 40 milijuna kuna Ministarstvu financija, 28 milijuna mirovinskom i zdravstvenom osiguranju, 12 milijuna Jadranskoj banci, tri milijuna Šibeniku i gradskim poduzećima. S druge strane, sindikalna se oštrica zabila u partnera koji redovito plaća svoje obveze i iz godine u godinu daje nove poslove brodogradilištu.

Ministarstvo će pomoći, ali neće dijeliti plaće radnicima

»Naš je plan vrlo jasan. Ministarstvo će pomoći, ali neće dijeliti plaće radnicima. Šibenskom ćemo brodogradilištu ponuditi poslove koje jedino u Hrvatskoj može raditi, a ostale neka pokuša do-

biti u nadmetanju s drugim hrvatskim brodogradilištima«, pojašnjava dužnosnik MORH-a.

Usluge remonta plovila HRM-a toliko su važne da ih se MORH ne mogu odreći. Kako neslužbeno doznajemo, postoje dvije rezervne varijante. Prema jednoj bi se formirala posebna mornarička bojna za remont, u koju bi mogli i stručnjaci brodogradilišta i dio osoblja HV-a. Druga je varijanta osnivanje državnog zavoda kojemu bi MORH svake godine jamčio određene poslove.

Dok u MORH-u razmišljaju kako povećati suradnju s tvrtkom »Plov dok« koja ugovara poslove za šibensko brodogradilište, iz tamošnjeg sindikata ne traže od dužnika koji im sjedaju na račun da se strpe, nego grizu ruku koja plaća svoje račune i osigurava nove poslove.

UMIROVLJENIČKE UDRUGE TRAŽE PROVEDBU ODLUKE USTAVNOG SUDA

Sto kuna dodatka i šest posto uključiti u osnovicu

Umirovljenici ostaju pri svom prijedlogu za rješenje Odluke Ustavnoga suda, »što je moguće učiniti u cijelosti, bez obzira na tvrdnje kako bi ona državu koštala oko 40 milijardi kuna«, rekao je Vladimir Lokmer, predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske / Umirovljenici najavljuju da će na izbore izaći sami

ZAGREB, 31. srpnja – »Na temelju odredbi Ustavnoga zakona o Ustavnome sudu, tražimo da Ustavni sud dopuni Odluku od 12. svibnja 1998. godine, kojom će određiti način njenog provođenja«, rekao je Vladimir Lokmer, predsjednik Matice umirovljenika Hrvatske (MUH) na konferenciji za novinare u četvrtak, na kojoj su sudjelovali i predstavnici Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH), Društva »Hrvatski umirovljenik« (DHU), umirovljeničkih udruga javnih poduzeća te Hrvatske stranke umirovljenika (HSU). Taj će zahtjev biti upućen Ustavnome sudu.

Lokmer je rekao da umirovljenici ostaju pri svom prijedlogu za rješenje Odluke Ustavnoga suda, »što je moguće učiniti u cijelosti, bez obzira na tvrdnje kako bi

ona državu koštala oko 40 milijardi kuna«. Prema tom bi se prijedlogu, prije svega, 100 kuna dodatka i šest posto uključilo u mirovinsku osnovicu.

»Time bi se gotovo u potpunosti otklonila razlika u visini mirovina koje su ostvarene do kraja 1994. godine i onih u kasnijim godinama, jer Zakonom o povećanju mirovina radi uklanjanja tih razlika razlike nisu u potpunosti otklonjene. Mirovine su, naime, povećane od 0,5 do 20 posto, a stvarne su razlike bile daleko veće, za neke umirovljenike i do 40 posto«, rekao je Lokmer. Dodao je kako je to jedina stavka za koju umirovljenici traže da se provede odmah, a ostali bi se zahtjevi provodili u skladu s gospodarskim mogućnostima države.

Uz redovito usklađivanje mirovina s polovicom rasta troškova života i plaća, umirovljenici traže i jednom godišnje usklađivanje s rastom bruto domaćeg proizvoda, sve dok mirovine ne dosegnu prosjek plaća iz 1993. godine, iz razdoblja prije donošenja Vladinih uredbi o ograničenju sredstava za njihovu isplatu. Udruge su procijenile da bi to trebalo biti do 70 posto prosječne plaće. Radi zaštite razine mirovina, umirovljenici traže i da se

mirovine ubuduće usklađuju isključivo s plaćama.

Predstavnici umirovljenika suglasni su i u zahtjevu da se za svakog umirovljenika posebno utvrdi dug nastao u razdoblju od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine, te da se svakome izda rješenje o dugu, s pravom na nasljeđivanje. Dug bi se u tom slučaju mogao vraćati kroz vrijednosne papire, u rokovima i na način koji, ovisno o gospodarskim mogućnostima, propiše Sabor.

HSLs nudi suradnju

Čelni ljudi HSLs-a kontaktirali su predstavnici Matice i Sindikata umirovljenika Hrvatske da bi ih pozvali na suradnju u izradi prijedloga mogućih rješenja za provedbu Odluke Ustavnoga suda, doznali smo neslužbeno u toj stranci. O konkretnim rješenjima u HSLs-u zasad ne žele govoriti, jer ih prvo žele predstaviti predstavnicima umirovljenika, pa tek onda – ako se oni slože – i javnosti.

Predsjednik SUH-a Ivan Nahtigal rekao je kako umirovljeničke udruge očekuju da će Ustavni sud donijeti dopunu svoje Odluke od 12. svibnja 1998. najkasnije u roku od godine dana, što je rok propisan Ustavnim zakonom.

Vladimir Jordan, predsjednik HSU-a, rekao je da će umirovljenici na izbore izaći sami. Tamo gdje za to postoje uvjeti, moguće su i koalicije, pri čemu će umirovljenici biti vrlo jaka snaga – udruge umirovljenika zajedno imaju oko 500.000 članova.

»Još je rano za pitanje kako ćemo se opredijeliti na izborima, ali ne vjerujem da je moguće da podržimo one koji su nas u 10 godina svoje vladavine i doveli u ovakvu situaciju«, rekao je Jordan.

Marijana Matković

Ivo Banac se predstavlja kao ministar

Foto: Vjesnik/Tomislav Smoljanović

KONFERENCIJA ZA NOVINARE NOVOG MINISTRA ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA

Banac: Nisam za projekt Družba Adria

ZAGREB, 31. srpnja – Novi ministar zaštite okoliša i prostornog uređenja Ivo Banac u četvrtak je održao prvu konferenciju za novinare. Pri tom je objasnio zašto je prihvatio ministarsko mjesto u Vladi koju je toliko kritizirao.

»Funkciju ministra prihvatio sam jer je upravo Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja prostor gdje se može ostvarivati politika Liberalne stranke, prostor zaštite pravne države i uspostavljanja kriterija«, rekao je Banac. IS, dodao je, nije mogao dopustiti manipulacije s ovim ministarskim mjestom, a nije htio izazvati ni krizu u Vladi. Naglasio je da će inzistirati na transparentnosti rada svog Ministarstva i dostupnosti informacijama te pozvao na suradnju nevladine udruge za zaštitu okoliša.

Kao prioritete Ministarstva Banac je istaknuo zbrinjavanje otpada, zaštitu Jadrana, uvođenje reda u prostorno planiranje koje je sada pod utjecajem pojedinaca, kao i zaštitu Zagreba od onih koji ga uništavaju neprimjerenim gradnjama.

»Nisam za projekt Družba

Adria jer se uski i zatvoreni Jadran ne može izložiti takvoj opasnosti. Nemamo infrastrukturu za slučaj havarija, kao ni postrojenja za pročišćavanje balastnih voda. A ni stanovnici priobalja ne podržavaju taj projekt«, istaknuo je Banac opasnosti prijevoza ruske nafte Jadranom, dodavši da bi prema tom projektu bio skeptičan i kad bi ga uvjerili da imamo svu potrebnu infrastrukturu.

Najavio je obilazak odlagališta otpada u zaleđu Splita, u Zatonu kod Zadra i Dubrovniku da bi doznao zašto odlagališta još nisu sanirana iako je rok bio 1. srpnja. Vladi je predložio osnivanje međuresornog povjerenstva za rješavanje problema otpada.

Hoće li ili neće proraditi jedina spalionica u Hrvatskoj, Puto, ministar nije komentirao. Rekao je samo da ona nikad nije dobila dozvolu za spaljivanje opasnog otpada. »S Gradom Zagrebom razgovarat ćemo o lokaciji za izgradnju nove spalionice koja će odgovarati svim propisima. Ona neće biti na Jakuševcu«, rekao je Banac.

Gordana Petrović

Otkupljivači preuzeli 90.000 tona pšenice

OSIJEK, 31. srpnja – »Od 94.000 tona pšenice sa seljačkih gospodarstava Osječko-baranjske županije, otkupljivači su preuzeli 90.000 tona. Isplaćeno je 30 posto otkupljenoga, a ostatak će biti isplaćen do kraja idućega tjedna. To demantira sve koji su i ovu žetvu pokušali ispolitizirati«, rekao je u četvrtak na konferenciji za novinare Pavo Šarčević, osječko-baranjski dožupan i predsjednik Povjerenstva za praćenje žetve i otkupa pšenice. Govoreći o onima koji su »žetvu pokušali ispolitizirati«, spomenuo je vođe Zajednice udruge seljaka Slavonije i Baranje Antuna Lasla i Stanka Zdravčevića. Odgovarajući dožupanu, predsjednik Zajednice Antun Laslo kazao je da ga »otkup podsjeća na prijetanje, iz vremena Jugoslavije, samo što je ovaj put pšenica oteta na kulturni način. Nije se pomeo tavan, nego džep«, zaključio je Laslo. M. S.

GORAN BARANOVIĆ, SMIJENJENI RAVNATELJ NACIONALNOG PARKA KORNATI:

Baranović: Na Kornatima je uspostavljen red, a to nekomu ne odgovara

Prema riječima smijenjenog ravnatelja Baranovića, ovogodišnja je turistička sezona u Nacionalnom parku vrlo dobra, a »naplata ulaznica je povećana za čak 60 posto, što svjedoči o uspostavljenom redu u Parku« / Ističe da je samo u posljednjem mjesec i pol poslano čak 180 prekršajnih prijava zbog nezakonitih radnji u obavljanju gospodarskih djelatnosti u Parku, pa i u tome vidi nečiju moguću inicijativu za svoju smjenu

Jadranka Klisović

MURTER, 31. srpnja – »Jutros me nazvao prijatelj iz Šibenika, koji je surfao Internetom, i pitao zašto mu nikad nije dobila dozvolu za spaljivanje opasnog otpada. »S Gradom Zagrebom razgovarat ćemo o lokaciji za izgradnju nove spalionice koja će odgovarati svim propisima. Ona neće biti na Jakuševcu«, rekao je Banac.

»Ne krijem da sam iznenađen Vladinom odlukom, to prije što me nije kontaktirao nitko iz resornog ministarstva zaštite okoliša, niti iz Vlade. Nitko od mene nije tražio informacije o stanju

Parku ili bilo kakvo mišljenje. Nisu mi poznati razlozi kojima su se vodili članovi Vlade pri odlučivanju o mojoj smjeni«, kaže Baranović. Prema njegovim riječima, »ovoga je ljeta u Parku uspostavljen red, a to očito nekomu ne odgovara«.

Prigovori udruge Kurnatar

Baranovićevu je smjenu od resornog ministarstva i Vlade prošetos zatražila udruga Kurnatar, koja se žalila na njegovu, kako je rečeno, bahato ponašanje, nekompetencije za obavljanje dužnosti ravnatelja, te na niz odluka koje su išle na štetu vlasnika kornatskih posjeda.

Kamen smutnje u poremećenim odnosima bio je Pravitnik o unutarnjem redu koji zbog neusklađenosti stavova na relaciji Javna ustanova – Kurnatari još nije donesen. Članovi udruge Kurnatar, njih oko 100, inzistiraju da ih se više uvažava pri donošenju odluka važnih za Park, koji je u stopostotnom pri-

Goran Baranović

vatnom vlasništvu Murterina.

Čašu članova udruge Kurnatar prošetos je prelija izjava ministra financija Mate Crkvenca, koji je vlasnicima kornatskih posjeda zaprijetio uvođenjem poreza na zemlju, a potom i da će bez posla ostati svi vlasnici ugostiteljskih objekata koji nemaju valjanu dokumentaciju.

Strasti vlasnika posjeda tada su zavrele, pa se potpisivala i peticija među stanovnicima

Murtera za Baranićevu smjenu.

Baranović kaže da je ovogodišnja turistička sezona u Nacionalnom parku vrlo dobra, a »naplata ulaznica je povećana za čak 60 posto u odnosu prema prošloj godini, što svjedoči o uspostavljenom redu u Parku«. Ističe da je u samo posljednjih mjesec i pol poslano čak 180 prekršajnih prijava zbog nezakonitih radnji u obavljanju gospodarskih djelatnosti u Parku, pa i u tome vidi nečiju moguću inicijativu za svoju smjenu. Prema njegovim riječima, ovoga ljeta u Parku radi čak 12 izletničkih brodova bez valjanih suglasnosti, na što je ukazivao mjerodavnima.

Stranačke veze?

Baranović je na dužnost ravnatelja Nacionalnog parka došao prije nešto više od godine i pol. Tada mu se spocitalo da je na to mjesto postavljen zahvaljujući stranačkim vezama njegove su-

pruge Lenke Šarić Baranović i dojučerašnjeg ministra Bože Kovačevića. Lenka Šarić Baranović tada je bila predsjednica županijske organizacije Liberalne stranke, a kasnije je i Baranović uključio toj stranci. Brzo nakon preuzimanja dužnosti ravnatelja Baranović se sukobio s vlasnicima posjeda na Kornatima, posebice s onima koji na Kornatima imaju ugostiteljske objekte.

Nema sumnje da u Nacionalnom parku Kornati mnogo toga ne štima, počevši od toga da je na tom zaštićenom prostoru previše bespravne izgradnje, da neki ugostitelji rade bez valjane dokumentacije, a previše je šlamperaja i u organizaciji posjeta. Vlasnici posjeda traže da ih se primjereno tretira kao važnog čimbenika u Parku, međutim, dosad nije uspostavljena kvalitetna suradnja između njih i ravnatelja Parka, pa Nacionalni park Kornati svako malo dobiva novog prvog čovjeka.